

LIEPĀJAS MŪZIKAS,
MĀKSLAS un DIZAINA
VIDUSSKOLA

**MĀKSLU IZGLĪTĪBAS KOMPETENCES CENTRS
„LIEPĀJAS MŪZIKAS, MĀKSLAS UN DIZAINA VIDUSSKOLA”**

**METODISKAIS MATERIĀLS
“FORMA UN SILUETS TĒLA VEIDOŠANĀ”**

IMIDŽA DIZAINS

**VIZUĀLĀ TĒLA STILISTS
1.kurss**

DACE AIVARE, 2025

MĒRĶI:

Iepazīties ar formu un siluetu daudzveidību;

Izprast atšķirību starp formu un siluetu, spēt to saskatīt attēlos un dabā;

Izprast formas un silueta psiholoģisko nozīmi un to pielietojumu tēla veidošanā.

SASNIEDZAMAIS REZULTĀTS:

Spēt noteikt dažādas formas apgērbā un kopējā tēlā;

Zīmēt skices ar dažādiem siluetiem;

Veidot kolāžas, kur redzami dažādi silueti;

Piedāvāt dažādus stilistiskos risinājumus, kas atbilst tēla psiholoģiskajam raksturojumam.

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI:

- spēj nosaukt dažādas formas;
- spēj atšķirt dažādas formas un siluetus attēlos;
- prot uzskicēt dažādas formas un siluetus;
- kolāžā iekļauj vismaz 10 dažādus viena silueta risinājumus;
- pārzina formu psiholoģisko nozīmi;
- spēj piedāvāt atbilstošus apģērba variantus, frizūru noteiktam psiholoģiskajam raksturojumam.

FORMA

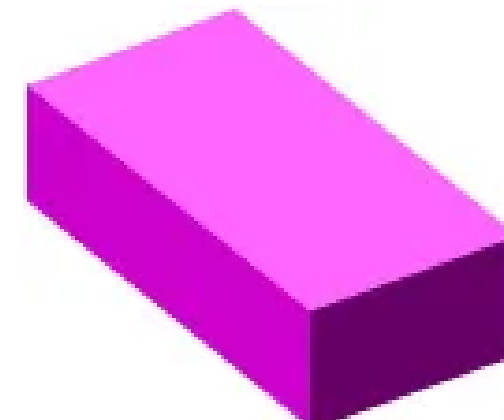
FORMA (*visaptveroši*) - objekta aprises vai virsmas konfigurācija, kontūra.

FORMA (*eng. form*) - struktūra. Tā sevī ietver izpratni par materiālu un apjomiem. Tā var būt organiska un neorganiska un to pastiprina krāsa, tonis un tekstūra.

Mākslā un dizainā forma sevī ietver trīs dimensijas:

- garumu,
- platumu,
- dziļumu.

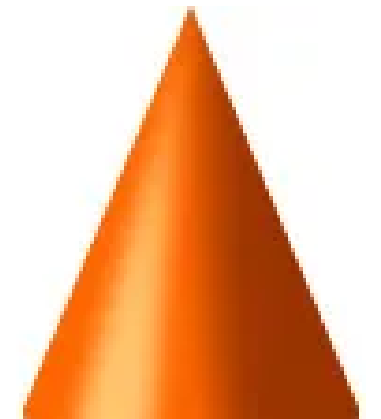
Cilvēka ķermenis arī ir forma, kas vizuāli mainās līdz ar apgērbi, īpaši mainoties modei.

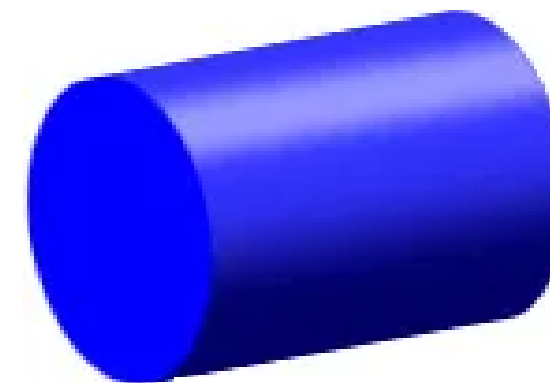
Taisnstūra
paralēlskalnis

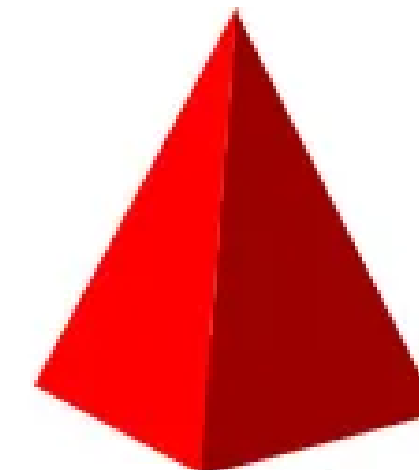
Lode

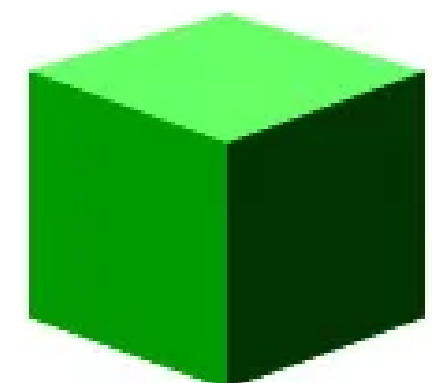
Konuss

Cilindrs

Piramīda

Kubs

FORMA (form)

Gauri and Nainika

Rei Kawakubo

Senna Shanti

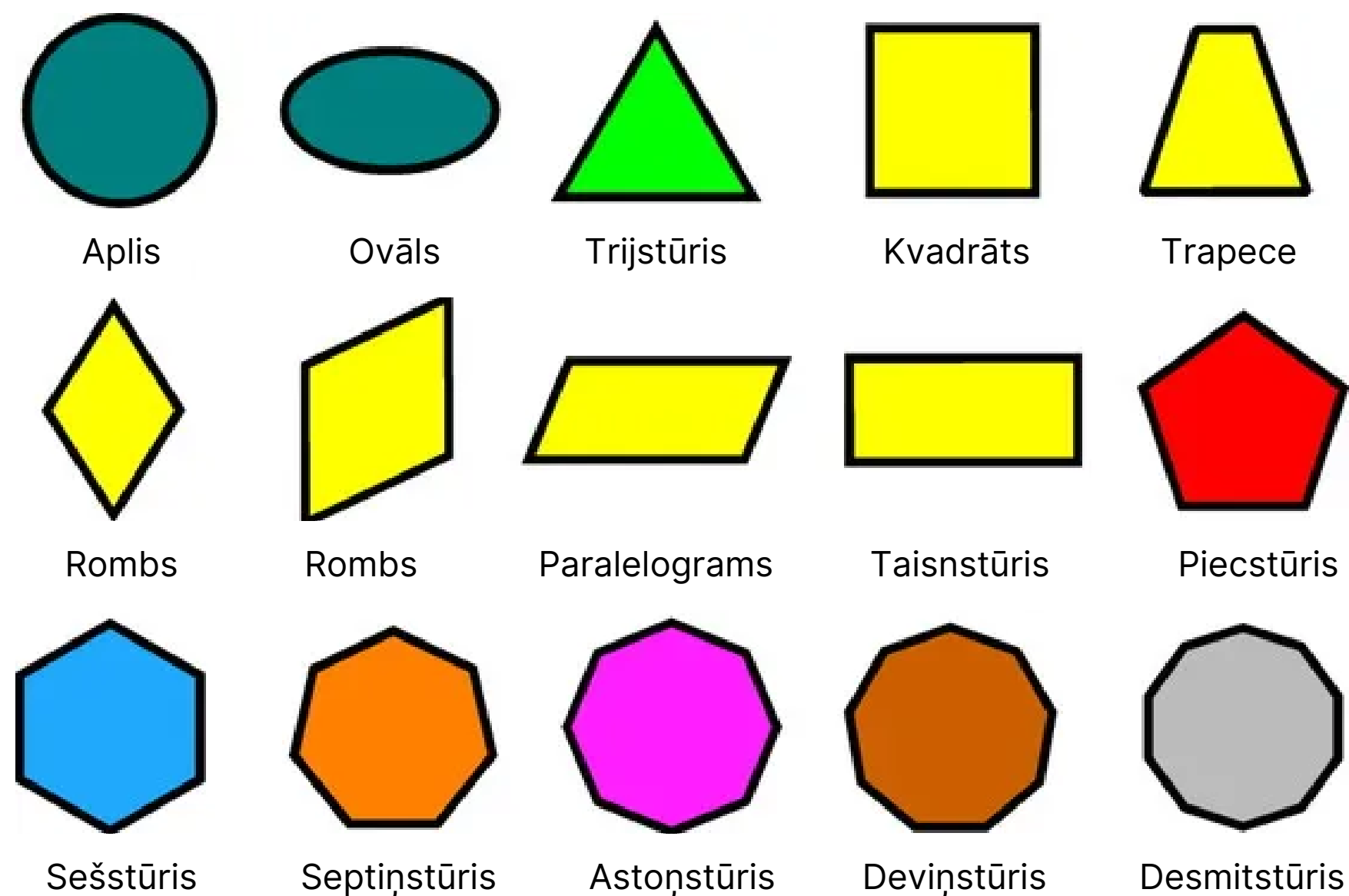
FORMA

FORMA (eng. *shape*) apraksta objekta ārējos izmērus vai kontūru. Tā piešķir objektam noteiktu raksturu. Caur apģērbu cilvēka ķermeņa forma bieži tiek parādīta dabiskā veidā, bet dažreiz arī deformētā veidā. Apģērba forma nodod vēstījumu par tā valkātāju.

Forma ir divdimensiju laukums, ko raksturo:

- garums;
- platums.

Forma var būt ģeometriskā vai organiskā, kas izceļas no apkārtējās telpas kontūras, krāsas vai materiāla atšķirību dēļ.

FORMA (shape)

Manish Arora

Jean Paul Gautier

Viktor & Rolf

FORMA

Pastāv divu veidu formas:

- galvenās - veido pamatu un apjomu;
- dekoratīvās - palīdz bagātināt ārējo apjomu un veido dažādību.

Kādas formas mēs šeit redzam?

Alexander McQueen

Viktor & Rolf

FORMA

Kādas formas mēs šeit redzam?

Lady Gaga

FORMA

Formu raksturo:

- siluets jeb apveids (ģeometriskā forma).
- līnija - formas pamatkomponents. Tā savieno atsevišķus punktus un var būt taisna vai liekta. Dizaina līnija var būt stacionāra, mobila vai kombinēta un tai ir noteikts virziens jeb līnijas ceļš, kas var iet augšup, lejup, pa kreisi, pa labi.
- proporcijas - daļu savstarpējā attiecība.

Matty Bovan, Richard Quinn, Richard Malone, Puppets and Puppets

SILUETS

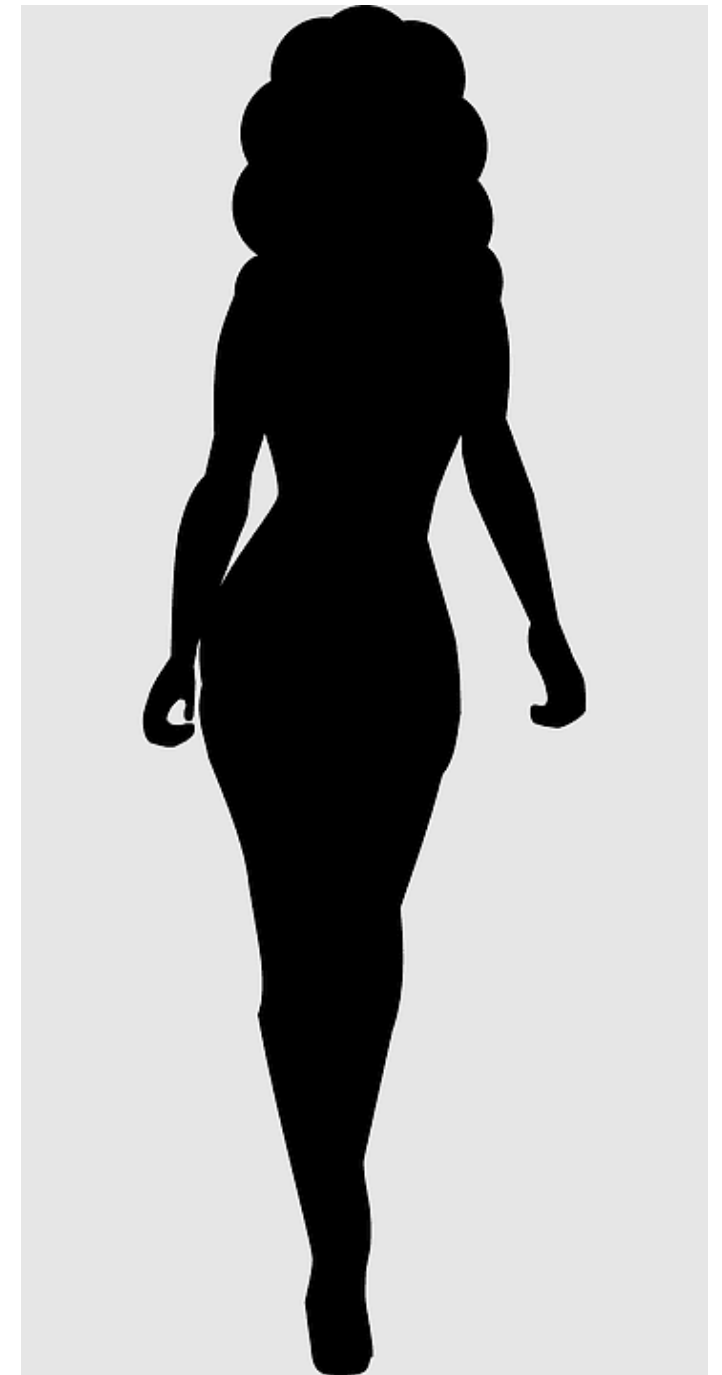
FORMAS ANALĪZE PARASTI SĀKAS AR SILUETA NOTEIKŠANU.

SILUETS jeb apveids ir taisna vai liekta noslēgta kontūra, atveidojums plaknē, ēna. Tas parasti veido kādu ģeometrisku formu (aplis, kvadrāts, trijstūris utt.) vai arī asociatīvu formu (sievišķīgs, vīrišķīgs, bērnišķīgs u.tml.).

Siluets sevī ietver divas dimensijas:

- garumu,
- platumu.

Siluets sniedz priekšstatu par objekta formu un proporcijām, neiedziļinoties detaļās.

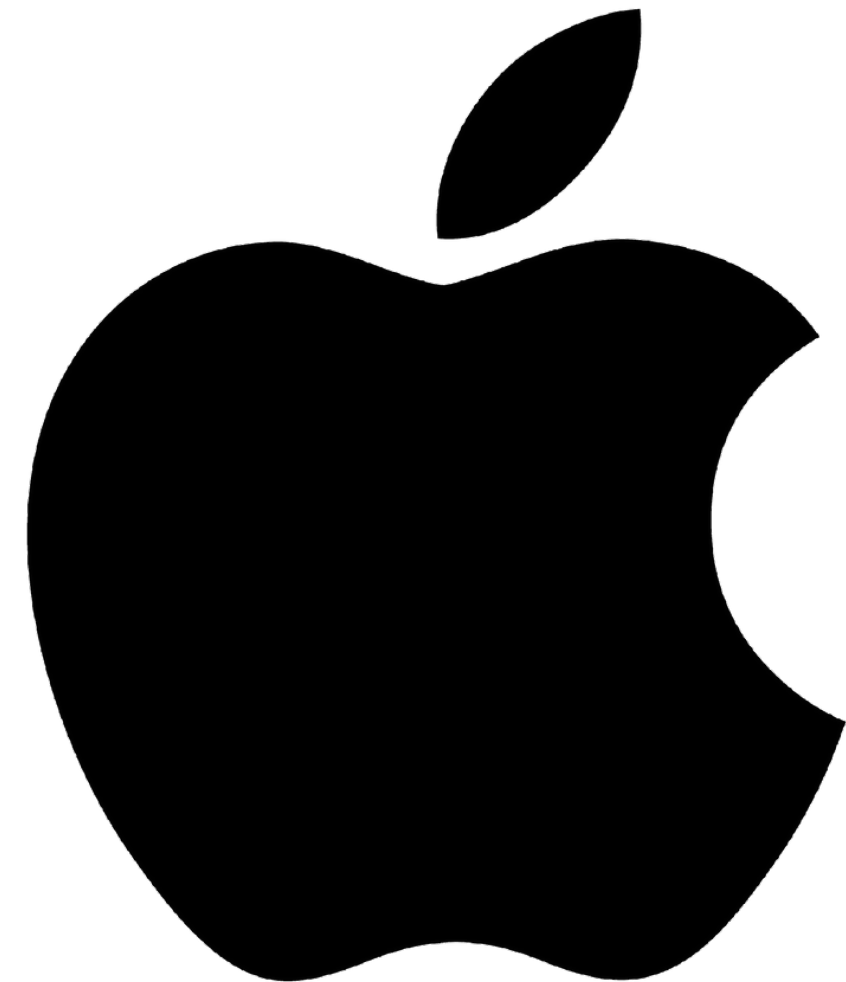

anyrgb.com

SILUETS

Siluets ir spēcīgs vizuāls līdzeklis, kas var izcelt formas tīrību un radīt spēcīgu iespaidu, atstājot skatītājam iespēju interpretēt detaļas.

Māksla un dizains: Silueti tiek plaši izmantoti grafikā, ilustrācijās un logotipu dizainā, lai radītu tīru un atpazīstamu vizuālo iespaidu.

Apple Inc.

SILUETS

Siluets ir spēcīgs vizuāls līdzeklis, kas var izcelt formas tīrību un radīt spēcīgu iespaidu, atstājot skatītājam iespēju interpretēt detaļas.

Fotogrāfija: Fotogrāfijā silueti bieži tiek izmantoti, lai radītu dramatiskus attēlus, kur objekts ir tumšs pret spilgtu fona gaismu, piemēram, saulrieta laikā.

[freepik.com](https://www.freepik.com)

SILUETS

Siluets ir spēcīgs vizuāls līdzeklis, kas var izcelt formas tīrību un radīt spēcīgu iespaidu, atstājot skatītājam iespēju interpretēt detaļas.

Kino un teātris: Siluetu tehnika tiek izmantota, lai radītu noskaņu vai liktu uzsvaru uz noteiktām ainas detaļām, bieži vien akcentējot formu un kustību.

bluscreens.net

SILUETS

Siluets ir spēcīgs vizuāls līdzeklis, kas var izcelt formas tīrību un radīt spēcīgu iespaidu, atstājot skatītājam iespēju interpretēt detaļas.

Mode: Modes industrijā siluets attiecas uz apģērba vai tērpa vispārējo formu un proporcijām, kas veido valkātāja izskatu un rada spēcīgas asociācijas un iespaidu uz apkārtējiem.

Izšķir divus apģērba siluetu pamatveidus:

- skulpturālais – atkārtoti un atklāj cilvēka auguma formu ar visām tā priekšrocībām un nepilnībām;
- dekoratīvais – maskē, noslēpj un vizuāli koriģē auguma dabiskās formas un proporcijas.

<https://epicloungebyhrm.com>

SILUETS

Izmantojot jēdzienu “siluets” kā formas kontūras (apprises) plaknē, tas nav jāuztver kā absolūti precīza formas “ēna” plaknē. Te tiek runāts par nosacīti shematisku formas attēlojumu, kur konkrētā modes perioda raksturīgākās iezīmes ir pakļautas vispārinājumam un abstrakcijai.

Tiek izmantoti dažādi simboliski, zīmījveidīgi siluetu apzīmējumi, kuri nedod ļoti sīku informāciju par apģērba formu, tomēr akcentē pašu galveno tajā (O, A, X, T, trapeces, zvana, smilšu pulksteņa – veida silueti u.c.).
Tādēļ siluets tiek attēlots grafiski vienkāršoti, akcentējot formas svarīgākās īpatnības.

Apģērba siluetus klasificē atkarībā no ģeometriskās formas veida:

Taisnstūrveida

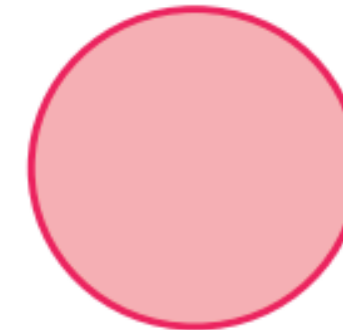
Kvadrātveida

Trapeces veida

X veida

Ovāls

Apģērba silueti

SILUETS

Apģērba siluetu var raksturot arī tā piegulumu pakāpe augumam:

- piegulošs,
- ar piegulumu vidukļa līnijā,
- puspiegulošs,
- taisns,
- paplatināts.

thenewblack.ai

pinterest.com

SILUETS

Siluets var apzīmēt arī kādu konkrētu laikmetu, stilu vai atpazīstamu tēlu, piemēram, Ampīrs, Art Deco, romantiskais, lietišķais u.tml. stils vai princeses, nāriņas u.tml. siluets.

Dažādos laikos dominē dažādas formas, kas atspoguļojas tā laika modes tendencēs.

Jāņem vērā, ka materiāls ir būtisks formu veidojošais komponents, piemēram, lins, mežģīnes, brokāts, velvets, samts, tafts, tvīds, šifons utt. veido atšķirīgas formas. Ar materiālu palīdzību var veidot noteiktas, kādam laikmetam raksturīgas formas.

Princeses silueta kleita (Sandy Nour).

Nāriņas silueta kleita (Jovani).

SILUETS

Ampīrs

Art Deco

New Look

SILUETS

Brokāta kleita

Zīda kleita

TVīda kleita

SILUETS

Šifona kleita

Mežģīņu kleita

Lina kleita

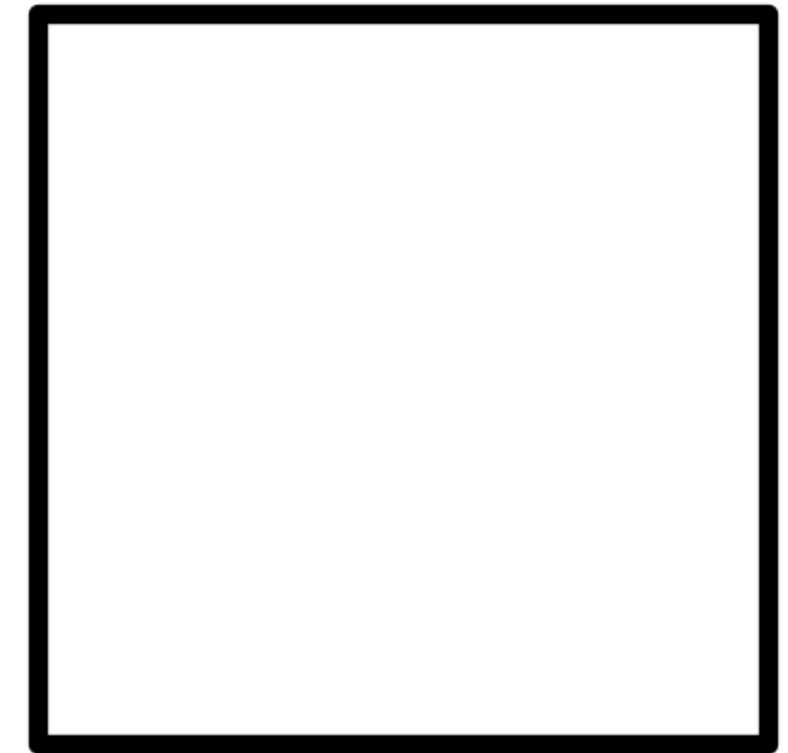
ČETRSTŪRA SILUETS

Šo formu (kvadrāts, taisnstūris) veido cilvēks ar stūrainām aprisēm. Šādu cilvēku uztver kā stingri uz zemes stāvošu, stabilu, smagnēju un pašpārliecinātu.

Šo formu raksturo stabilitāte, vīrišķīgums, JĀŅ/YANG enerģija, struktūra, organizācija, svarīgums, piezemētība, lietišķums, stingrība, statika, līdzsvars, vienlīdzība, lakoniskums, vienkāršība, tiešums, uzticamība.

Šādi veidots apgērba siluets stāsta par uzticamību, stabilitāti, racionālu prātu, reālismu, materiālismu, nevis par “gaisa piļu būvēšanu” un sapņošanu.

Ja vēl izvēlas attiecīgu auduma rakstu, piemēram, rūtainu, no kā veidot šo formu, tas šo sajūtu vēl vairāk pastiprina.

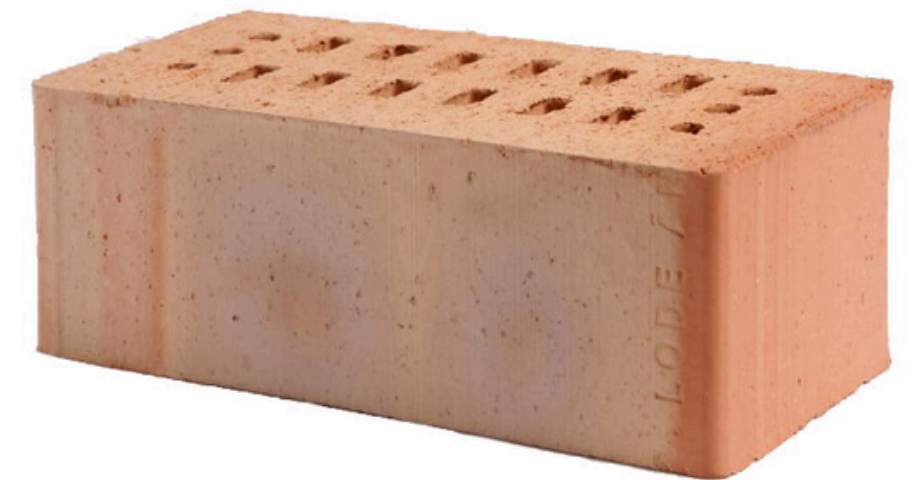
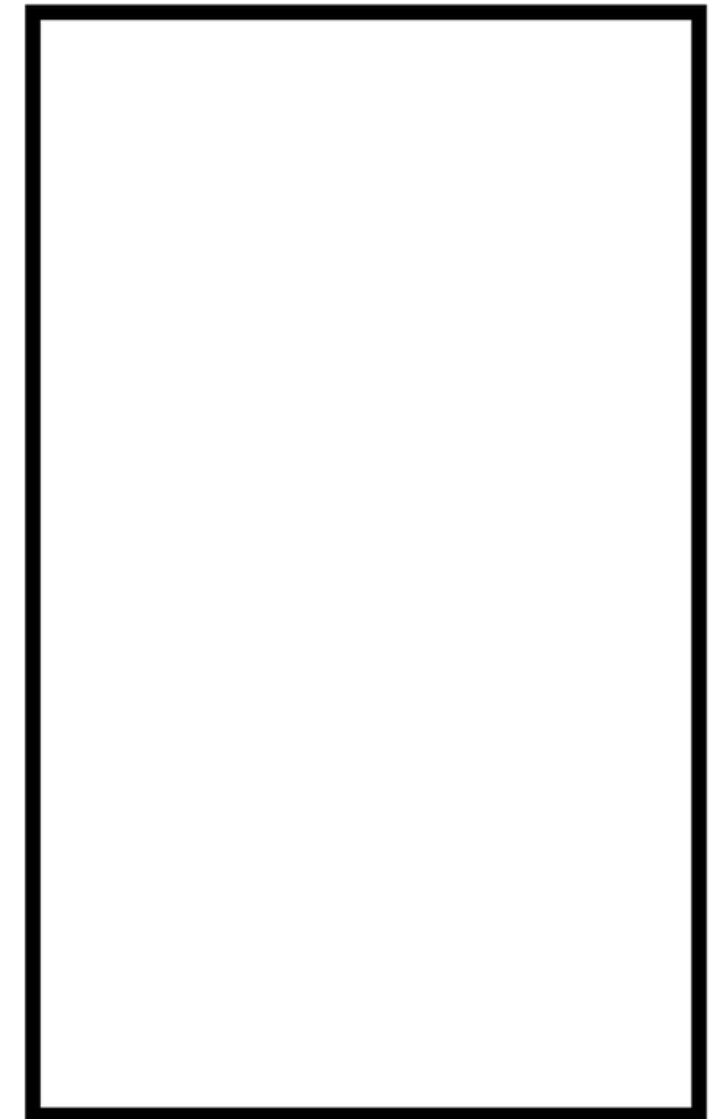

TAISNSTŪRA SILUETS

Šo formu dabā sastop reti, tā tiek radīta mākslīgi, piemēram, mājas, mēbeles, papīra lapas, kastes utt.

Visas šīs formas ir cilvēka prāta radītas, tāpēc arī tās tiek uztvertas kā loģiska prāta rezultāts, kā organizētību.

Taisnstūra siluetu visbiežāk izmanto biznesa tēlu veidošanā, kur jāizceļ darba attiecības, racionālā prāta vērtība, atbildība, uzticamība, nopietnība un savaldība.

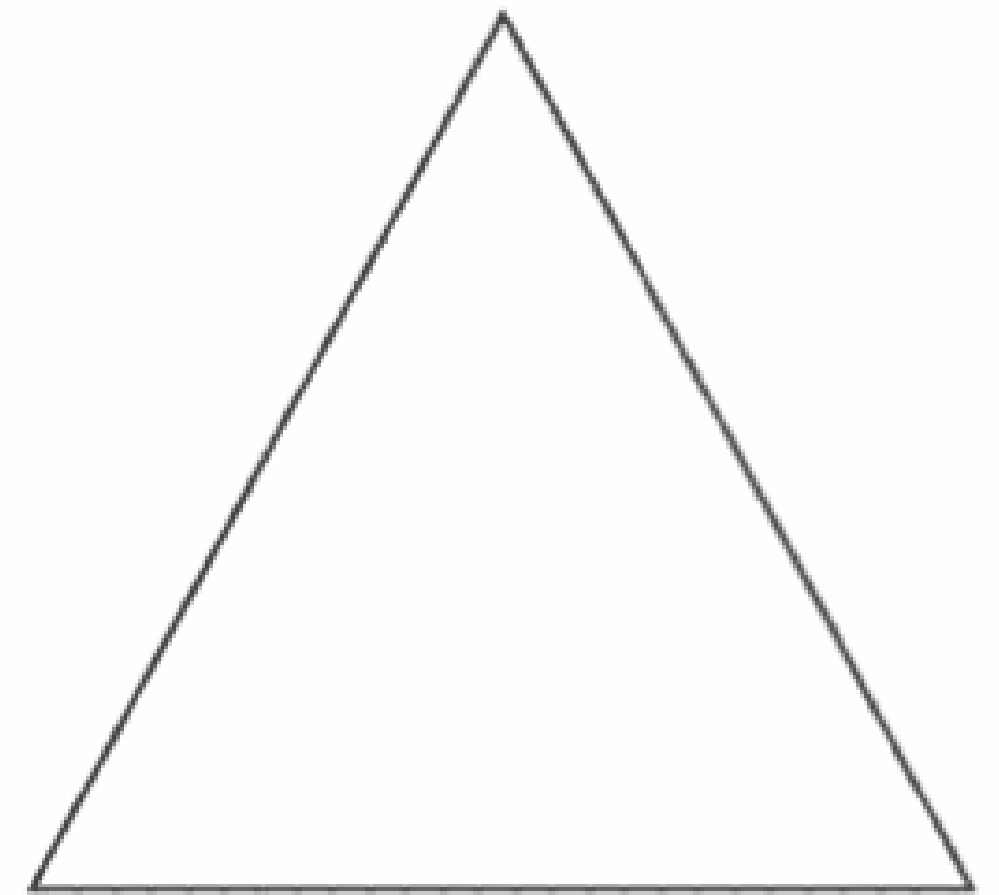
TRIJSTŪRA (A-VEIDA) SILUETS

Trijstūra forma (arī trapece) vēsta par kustību, dinamiku, bet asie stūri vēsta par agresiju.

Trijstūris savu spēku izstaro no katra stūra. Domas asums, izaugsme, pārmaiņas, piedzīvojumu.

Trijstūris ar pamatni uz zemes vai trapece ir vairāk sievišķīgs siluets, jo raksturo šaurus plecus, platus gurnus, IN/YIN enerģija.

Platie svārki rada lidojošu, kustīgu, romantisku un vieglprātīgu iespaidu. Tas ir jauneklīgums, 60-70-tie gadi, steiga, jautrība, dzīvība, uguns.

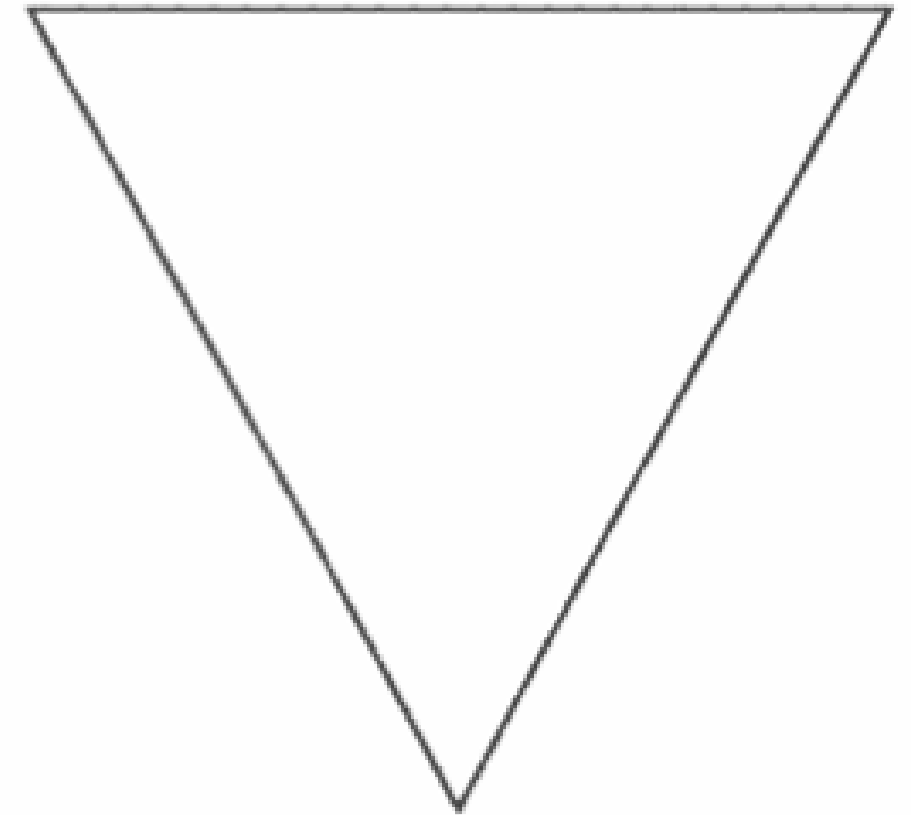
APVĒRSTA TRIJSTŪRA (V-VEIDA) SILUETS

Trijstūra forma (arī trapece) vēsta par kustību, dinamiku, bet asie stūri vēsta par agresiju.

Trijstūris savu spēku izstaro no katra stūra. Domas asums, izaugsme, pārmaiņas, piedzīvojumu.

Apvērsta trijstūra forma izceļ plecu platumu un vairāk atbilst vīrieša siluetam, JAŅ/YANG enerģija, tā vēsta par spēku un pašpārliecinātību.

Ja tēla veidošanā stingrus plecu polsterus, kas iezīmē noteiktu plecu līniju un stingru piegriezuma līniju izmanto kopā ar apkakli, kurai ir asi, noteikti stūri un divrindu aizdare, iegūst formu, kas rada autoritatīva tēla iespaidu.

APALŠ SILUETS

Apaļa forma veido sievišķīgu siluetu, neformālu atmosfēru.

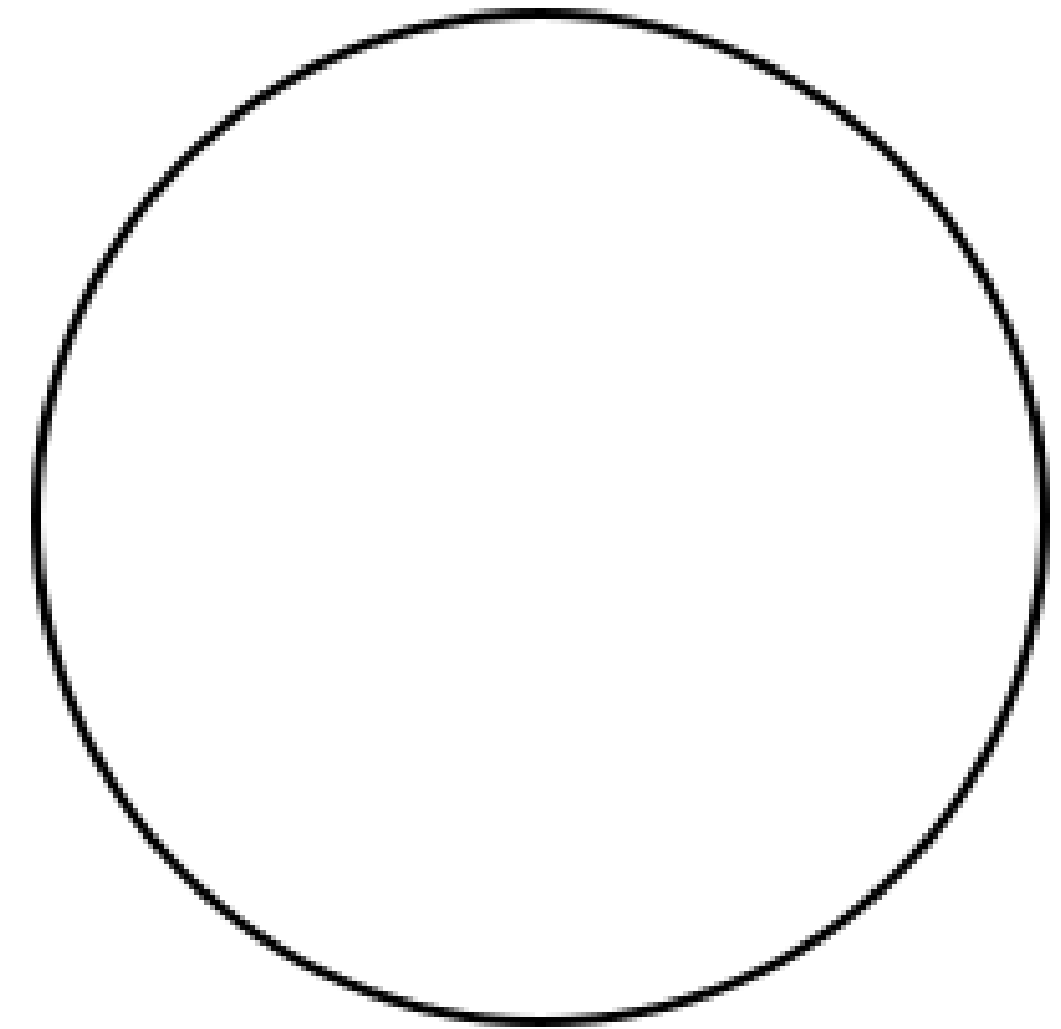
Šī forma izstaro maigumu, sievišķību, nes sevī IN/YIN enerģiju.

Atgādina par bērnību un naivumu, 60-tos gadus.

Šāda silueta apgērbs atstāj uz apkārtējiem nenoteikta sapņotāja iespaidu, kurš nestāv stabili uz zemes, nespēj patstāvīgi spriest, ir pakļāvīgs un jūtīgs cilvēks, kam nevar uzticēt nopietnus pienākumus.

Apaļa forma simbolizē arī sauli, mēnesi, bezgalību, mūžību, pilnību. Apļus bieži izmanto, lai attēlotu ciklu un līdzsvara jēdzienu, jo tiem nav ne sākuma, ne beigu. Tas padara tos ideāli piemērotus, lai nodotu vēstījumu, kas saistīti ar dzīvi, dabu un pat garīgumu.

Šeit nav asu stūru vai malu, tāpēc to var uzskatīt par aicinošu un mierinošu, atvērtība saziņai, komunikācijai un bezgalīgām iespējām.

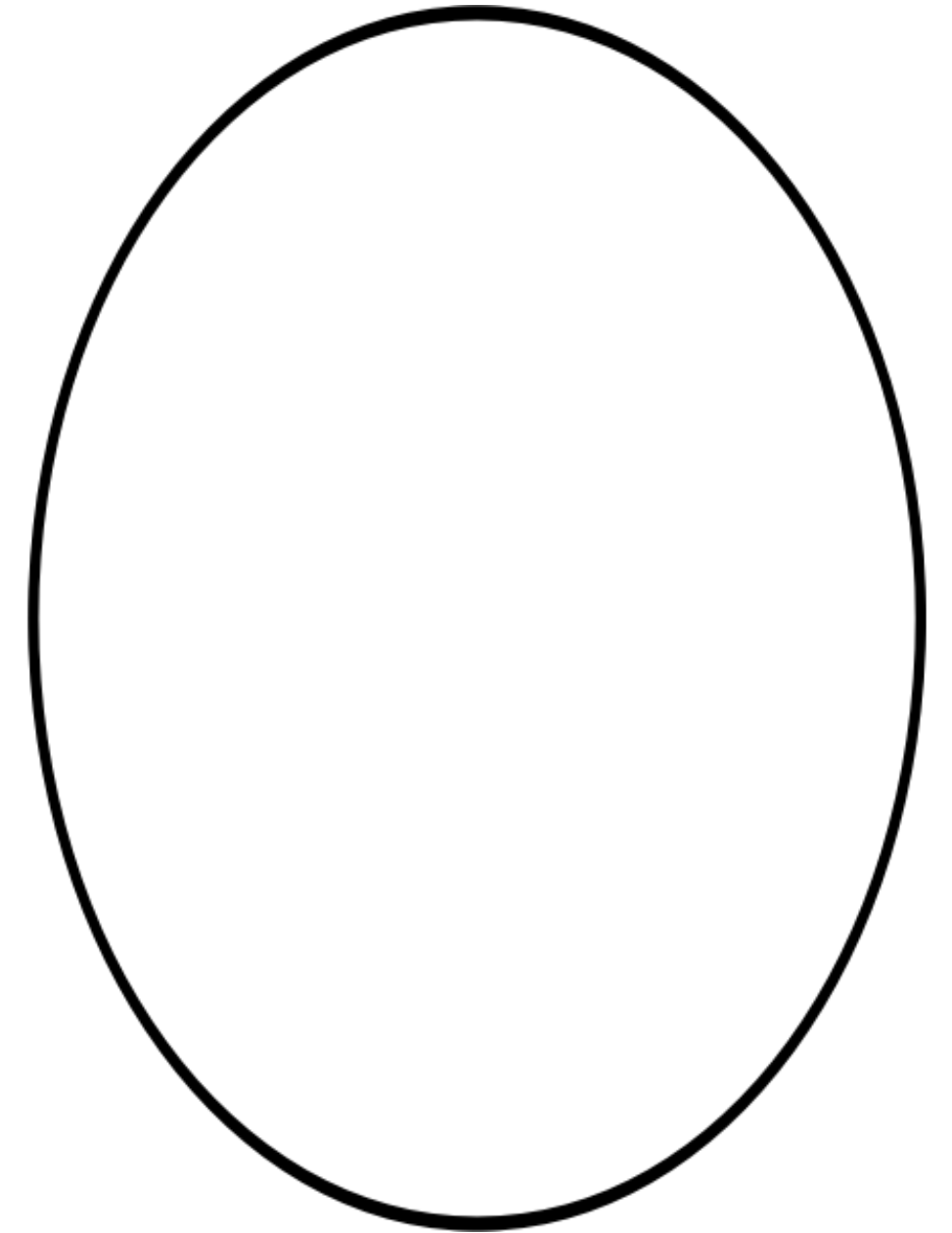
OVĀLS SILUETS

Ovāla forma ir maiga un sievišķīga, arī nes sevī IN/YIN enerģiju, unisex forma.

Cilvēkiem ar izteikti ovālu formu parasti ir nolaideni pleci, gurni platāki par pleciem un mazas kāju pēdas.

Šī forma rada iespaidu, ka tā nes mieru, flegmatismu, ir atbrīvojoša un neformāla.

Šeit nav asu stūru vai malu, tāpēc to var uzskatīt par aicinošu un mierinošu, atvērtība saziņai, komunikācijai un bezgalīgām iespējām.

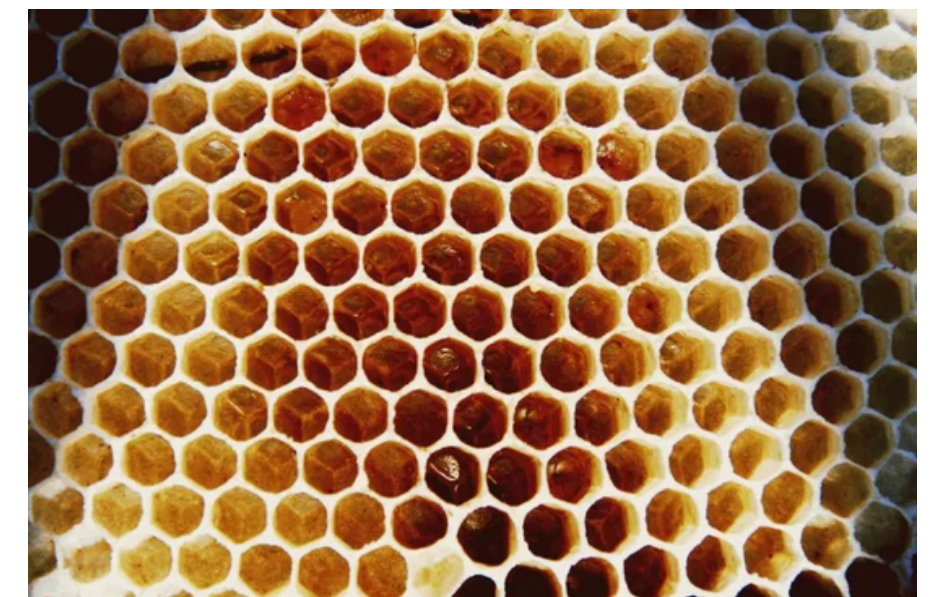
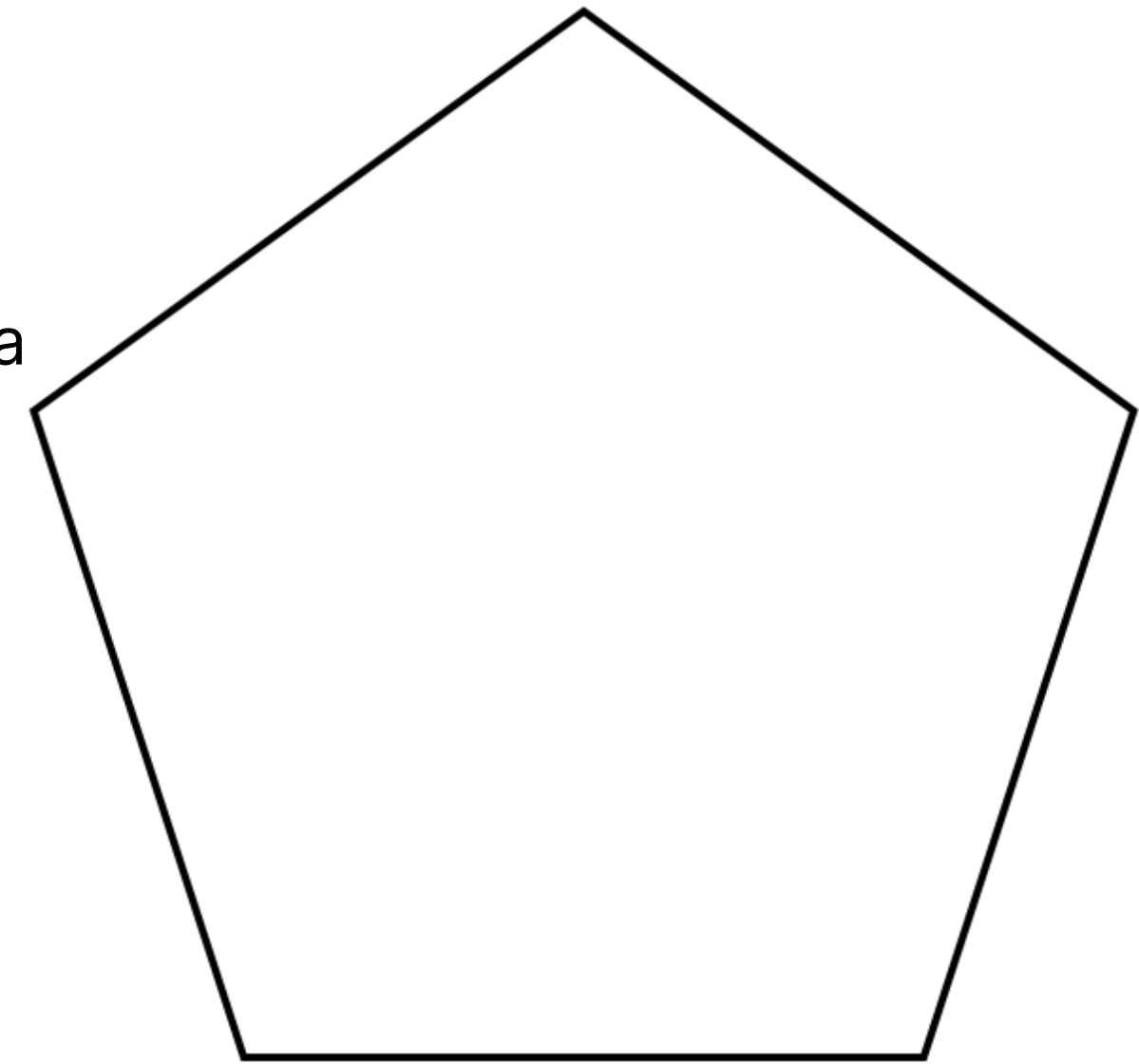

DAUDZSTŪRA SILUETS

Piecstūri, sešstūri un astoņstūri utt. ir pazīstami kā daudzstūri, kas nozīmē, ka tiem ir vairāk kā 4 stūri. Šīs formas bieži simbolizē sarežģītību, līdzsvaru un harmoniju.

Daudzstūri var izsaukt vizuālu interesi un radīt enerģiskāku kompozīciju. Tos parasti izmanto arhitektūrā, lai izveidotu unikālas struktūras un ēkas, kas izceļas no kopējās masas.

Šīm ģeometriskām formām ir arī simboliska nozīme, pamatojoties uz to malu skaitu. Piemēram, piecstūris ar piecām malām var attēlot piecus elementus (zemi, ūdeni, gaisu, uguni, ēteri), savukārt astoņstūris ar astoņām malām var simbolizēt atjaunošanos vai bezgalību.

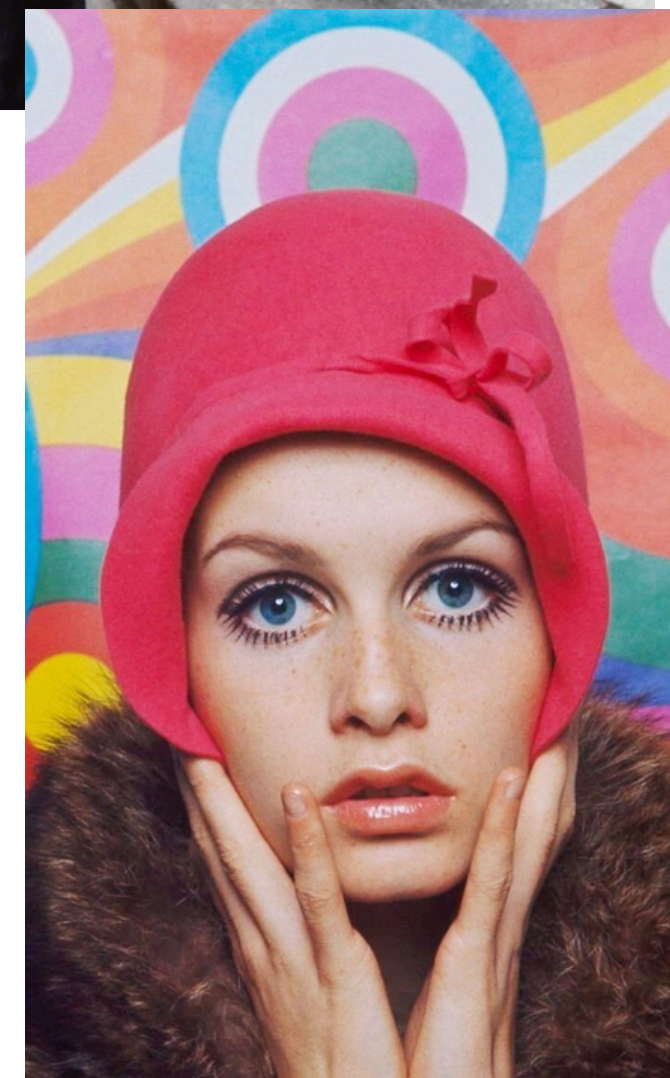
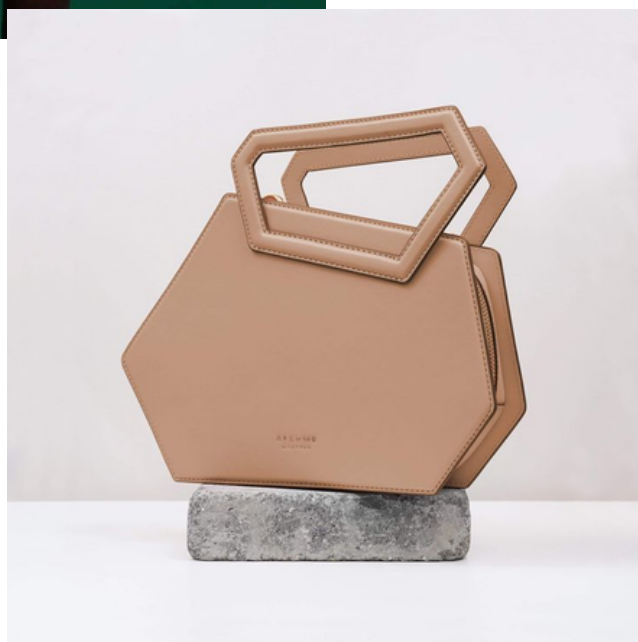

UZDEVUMI

1. Zīmēt skices sekojošiem sieviešu tērpu siluetiem: O, A, X, T, trapeces, zvana, smilšu pulksteņa!
2. Veidot kolāžas par katru siluetu, iekļaujot daudzveidīgus attēlus (no dabas, arhitektūras, apģērba, aksesuāriem, frizūrām u.tml.)!
3. Noteikt siluetu (skat. turpinājumā)!
4. Piedāvāt vizuālus stila risinājumus pēc dotajiem aprakstiem (skat. turpinājumu)!

UZDEVUMS NR.3

Noteikt siluetu!

[pinterest.com](https://www.pinterest.com)

TĒLA VEIDOŠANA

UZDEVUMS NR.4

1. Biznesa sieviete

Vide: Lielpilsēta, korporatīvā vide, augsta konkurence.

Mērķi: Karjeras izaugsme, personīgā attīstība, finanšu stabilitāte.

Dzīves vērtības: Profesionalitāte, neatkarība, vienlīdzība.

Vecums: 29 gadi

2. IT jaunuzņēmuma dibinātājs (vīrietis)

Vide: Dinamisks tehnoloģiju sektors, strauji augošs jaunuzņēmums, starptautiska vide.

Mērķi: Inovācijas, globāla ietekme, sadarbība.

Dzīves vērtības: Radošums, ambīcijas, personīgā brīvība.

Vecums: 22 gadi

3. Kultūras pasākumu organizatore

Vide: Kultūras un mākslas pasākumi, festivāli, izstādes.

Mērķi: Kultūras un mākslas veicināšana un popularizēšana, sabiedrības iesaiste mākslā, pasākumu radīšana.

Dzīves vērtības: Radošums, pašizpausme, kultūras mantojuma saglabāšana.

Vecums: 45 gadi

Izmantotā literatūra

1. Magele Biruta, Stila harmonija, Rīga: Jumava, 2004.
2. Magele Biruta, Krāsa + forma = stils, Rīga: Jumava, 2006.
3. Purushu Arie: <https://purushu.com/2010/08/elements-of-design-in-fashion.html>
4. Textile Learner: <https://textilelearner.net/elements-of-design-in-fashion-and-textiles/>
5. Mood Fabrics: <https://www.moodfabrics.com/blog/all-about-dress-silhouettes/>
6. Metodiskais materiāls, Modelēšana: https://www.rsmt.lv/wp-content/uploads/2018/10/T%C4%93rpu_model%C4%93%C5%A1ana-resized.pdf
7. Pixap: <https://pixcap.com/blog/psychology-of-shapes>